

Opinie o energetyce wiatrowej

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pozyskiwanie energii z odnawialnych źródeł jest jednym z istotnych elementów strategii ograniczania emisji gazów cieplarnianych i dążenia do neutralności klimatycznej. Wraz z wybuchem wojny na Ukrainie dodatkowym argumentem za rozwojem tej dziedziny energetyki w obecnej sytuacji jest uniezależnienie się od dostaw paliw kopalnych z Rosji. O ile fotowoltaika jest niekontrowersyjnym, rozpowszechniającym się w Polsce sposobem wytwarzania energii, o tyle wokół lądowych farm wiatrowych trwają spory, a ich przeciwnicy wskazują przede wszystkim na generowany hałas i pogorszenie estetyki krajobrazu. W 2016 roku wprowadzono przepisy, które mocno ograniczyły możliwości stawiania turbin wiatrowych. Ich wymagana odległość od zabudowy mieszkalnej i obszarów ochrony przyrody nie może być niższa niż dziesięciokrotność całkowitej wysokości turbiny wiatrowej, co daje – biorąc pod uwagę, że przeciętnie jest to 150–200 metrów – dystans od 1,5 do 2 kilometrów. Zdaniem ekspertów, wyklucza to spod budowy elektrowni wiatrowych 99,7% powierzchni Polski. Projekt nowelizacji ustawy wiatrakowej zakłada liberalizację tych warunków. Choć pierwotnie mowa była o 500 metrach (taka jest też poprawka Senatu), wszystko wskazuje na to, że wymagana minimalna odległość będzie wynosiła 700 metrów.

O stosunek do lądowej energetyki wiatrowej i różne kwestie z nią związane zapytaliśmy w lutowym sondażu¹.

NASTAWIENIE DO LĄDOWEJ ENERGETYKI WIATROWEJ

Ogromna większość Polaków (83%) popiera rozwój lądowej energetyki wiatrowej, a tylko nieliczni (10%) zajmują w tej kwestii stanowisko przeciwne. W porównaniu do wyników sprzed blisko dwóch lat nastawienie opinii publicznej w tej sprawie w zasadzie się nie zmieniło.

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (394) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

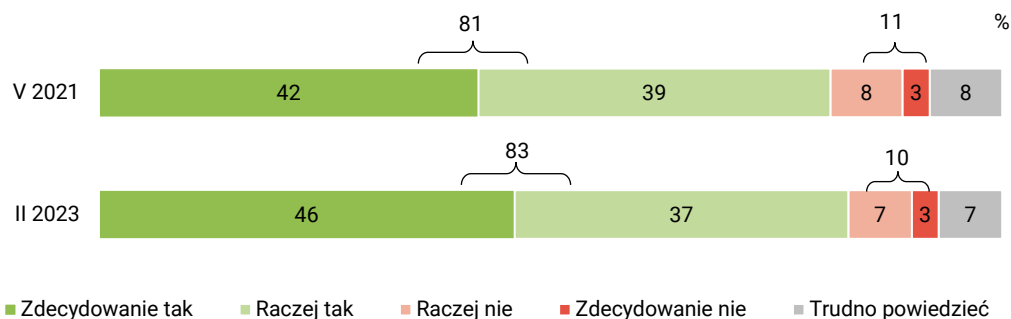
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadającym od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadającym od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 6 do 19 lutego 2023 roku na próbie liczącej 982 osoby (w tym: 58,4% metodą CAPI, 25,9% – CATI i 15,7% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Farmy wiatrowe umożliwiają pozyskiwanie energii elektrycznej z wiatru.
Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?

Poparcie dla rozwoju lądowych farm wiatrowych dominuje we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Jest ono większe niż przeciętnie wśród respondentów poniżej 45 roku życia, osób uczących się lub studiujących, mieszkańców największych miast (500 000 ludności lub więcej), wśród kadry kierowniczej i specjalistów, techników i średniego personelu, robotników wykwalifikowanych oraz ankietowanych uzyskujących najwyższe dochody w przeliczeniu na osobę w gospodarstwie domowym. Wyróżniają się pod tym względem także osoby identyfikujące się z lewicą oraz wyborcy Polski 2050 Szymona Hołowni, Koalicji Obywatelskiej i Lewicy. Z kolei nieco wyższy niż przeciętnie poziom dezaprobaty rozwoju lądowej energetyki wiatrowej obserwujemy wśród osób o poglądach prawicowych i najbardziej zaangażowanych w praktyki religijne. Do entuzjastów tego sposobu wytwarzania energii elektrycznej nieco rzadziej niż inni zaliczają się również zwolennicy rządzącego ugrupowania.

TABELA 1

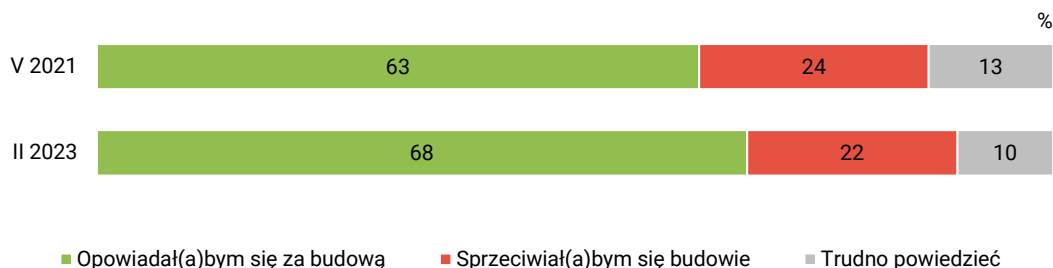
Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Polska 2050 Szymona Hołowni	96	4	0
Koalicja Obywatelska	94	4	1
Lewica*	91	7	2
Konfederacja Wolność i Niepodległość	83	11	6
Prawo i Sprawiedliwość	78	14	8

* Uwaga: niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

Farmę wiatrową w okolicy miejsca zamieszkania zaakceptowałyby ponad dwie trzecie badanych (68%), natomiast więcej niż jedna piąta (22%) sprzeciwiłaby się jej budowie. Przez niespełna dwa lata poziom aprobaty obecności turbin wiatrowych w pobliżu miejsca zamieszkania nieco się zwiększył (o 5 punktów procentowych).

CBOS

RYS. 2. Gdyby lądowa farma wiatrowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw tej decyzji?

Deklaracje dotyczące usytuowania turbiny wiatrowej w okolicy miejsca zamieszkania w większości przypadków (około trzech czwartych) korespondują ze stosunkiem do rozwoju energetyki wiatrowej. Jeśli chodzi o pozostałe głosy, lokalizacji farmy wiatrowej w pobliżu swojego miejsca zamieszkania sprzeciwiłoby się 14% osób popierających rozwój lądowej energetyki wiatrowej. Co ciekawe, wśród badanych generalnie niepopierających tego sposobu pozyskiwania energii 13% nie miałoby nic przeciwko sąsiedowaniu z elektrownią wiatrową.

TABELA 2

Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?	Gdyby lądowa farma wiatrowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw tej decyzji?		
	Opowiadał(a)bym się za budową	Sprzeciwił(a)bym się budowie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	78	14	8
Nie	13	75	12
Trudno powiedzieć	19	42	39

Za budowę elektrowni wiatrowej w swoim sąsiedztwie najczęściej opowiedzieliby się robotnicy wykwalifikowani, respondenci o najwyższych dochodach *per capita*, osoby o poglądach lewicowych, popierające Koalicję Obywatelską, Lewicą lub Polskę 2050. Natomiast farm wiatrowych w okolicy swojego miejsca zamieszkania najczęściej nie chcieliby badani pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych, w tym rolnicy, a ponadto robotnicy niewykwalifikowani. Na tle pozostałych wyróżniają się pod tym względem także ankietowani najbardziej zaangażowani w praktyki religijne, identyfikujący się z prawicą oraz wyborcy Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 3

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Gdyby lądowa farma wiatrowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw tej decyzji?		
	Opowiadał(a)bym się za budową	Sprzeciwiał(a)bym się budowie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Koalicja Obywatelska	86	6	7
Lewica*	82	13	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	81	11	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość	75	18	7
Prawo i Sprawiedliwość	59	28	12

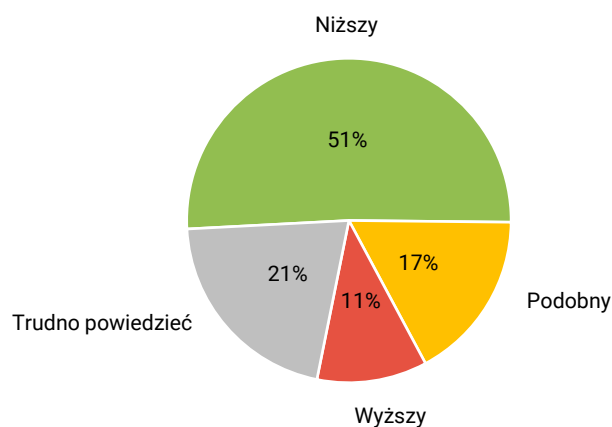
* Uwaga: niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

KOSZT WYTWARZANIA ENERGII Z WIATRU

Ponad połowa badanych uważa – zgodnie z prawdą – że koszt wyprodukowania energii elektrycznej przez farmy wiatrowe jest niższy niż koszt wyprodukowania jej z węgla. Niespełna jedna piąta respondentów (17%) jest zdania, że jest to koszt zbliżony, a jedna dziewiąta (11%) – że wyższy.

CBOS

RYS. 3. Jak Pan(i) sądzi, czy koszt wyprodukowania energii przez farmy wiatrowe jest niższy, podobny czy wyższy niż koszt wyprodukowania energii elektrycznej z węgla?

Postrzeżenie kosztów produkcji energii jest zauważalnie powiązane ze stosunkiem do rozwoju energetyki wiatrowej. Jego zwolennicy przeważnie zdają sobie sprawę, że pozyskanie energii z wiatru jest tańsze niż z węgla. Z kolei wśród przeciwników na ogół ocenia się ten koszt jako podobny lub wyższy.

TABELA 4

Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?	Jak Pan(i) sądzi, czy koszt wyprodukowania energii przez farmy wiatrowe jest niższy, podobny czy wyższy niż koszt wyprodukowania energii elektrycznej z węgla?		
	Niższy	Podobny / Wyższy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	57	26	17
Nie	23	47	30
Trudno powiedzieć	17	17	66

W większości analizowanych grup społeczno-demograficznych przeważa przekonanie o niższych kosztach produkcji energii elektrycznej z wiatru niż węgla. Przewaga ta najsilniej zaznacza się wśród badanych mających od 35 do 44 i od 55 do 64 lat, mieszkańców średniej wielkości miast (od 20 000 do 99 999 ludności), a poza tym wśród osób o orientacji lewicowej oraz potencjalnych wyborców Koalicji Obywatelskiej i Polski 2050. Z kolei energię wiatrową za zbliżoną, jeśli chodzi o koszt wytworzenia, lub nawet droższą od węglowej relatywnie często uznają najmłodszy ankietowani (18–24 lata), uczniowie i studenci oraz robotnicy niewykwalifikowani. Wyróżniają się też pod tym względem respondenci najbardziej zaangażowani w praktyki religijne, badani mający prawicowe poglądy, zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość, Lewicy oraz Prawa i Sprawiedliwości.

TABELA 5

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak Pan(i) sądzi, czy koszt wyprodukowania energii przez farmy wiatrowe jest niższy, podobny czy wyższy niż koszt wyprodukowania energii elektrycznej z węgla?		
	Niższy	Podobny / Wyższy	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Koalicja Obywatelska	65	21	14
Polska 2050 Szymona Hołowni	63	27	10
Lewica*	58	33	9
Prawo i Sprawiedliwość	43	31	26
Konfederacja Wolność i Niepodległość	43	51	6

* Uwaga: niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

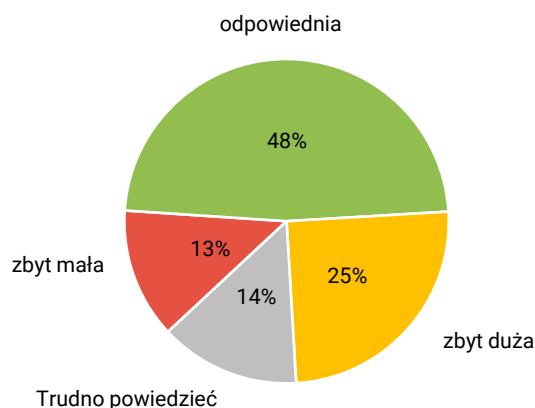
ODLEGŁOŚĆ WIATRAKÓW OD ZABUDOWAŃ MIESZKALNYCH

Badanych, którzy zostali uprzednio poinformowani o obowiązujących zasadach usytuowania elektrowni wiatrowych względem zabudowań mieszkalnych, czyli o tzw. zasadzie 10H (10-krotności całkowitej wysokości turbiny) i przeciętnej wysokości turbin (150–200 metrów), poprosiliśmy o odniesienie się do tych wymogów i określenie, czy ustawowa odległość jest, ich zdaniem, zbyt mała, odpowiednia czy za duża. Z deklaracji respondentów wynika, że niemal połowa Polaków (48%) postrzega ją jako odpowiednią. Wśród pozostałych osób mających w tej kwestii sprecyzowaną opinię częstsze są głosy, że jest ona zbyt duża niż zbyt mała (25% wobec 13%).

CBOS

RYS. 4. W Polsce obowiązuje zasada, zgodnie z którą turbiny wiatrowe (wiatraki) mogą być stawiane w odległości od zabudowań mieszkalnych co najmniej 10-krotnie większej niż wynosi ich wysokość. Biorąc pod uwagę, że wysokość większych wiatraków to 150–200 metrów, ich odległość od zabudowań mieszkalnych nie może być mniejsza niż 1500–2000 metrów.

Czy, Pana(i) zdaniem, wymagana obecnie odległość, w jakiej mogą znajdować się turbiny wiatrowe od zabudowań mieszkalnych, jest:

Aprobata obowiązującego w tym zakresie prawa jest najczęstsza wśród najmłodszych respondentów, osób uczących się lub studiujących, respondentów najslabiej wykształconych, pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych, pracowników usług oraz robotników wykwalifikowanych. O tym, że obecne wymogi co do odległości wiatraków od budynków mieszkalnych są odpowiednie, nieco częściej mówią również zwolennicy Konfederacji Wolność i Niepodległość oraz osoby identyfikujące się z prawicą. Przekonaniem, że wymogi te są zbyt restrykcyjne, wyróżniają się mieszkańcy dużych i – szczególnie – największych miast, mający wyższe wykształcenie, kadra kierownicza i specjaliści oraz badani uzyskujący najwyższe dochody *per capita*. Są to także osoby o poglądach lewicowych i ankietowani popierający Koalicję Obywatelską lub Polskę 2050. Na to, że wymagana obecnie odległość turbin wiatrowych od zabudowań mieszkalnych jest zbyt mała, relatywnie często wskazują respondenci pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych (w tym rolnicy), badani z gospodarstw domowych o wysokich, ale nie najwyższych dochodach w przeliczeniu na osobę (od 3000 zł do 3999 zł) oraz ankietowani najbardziej zaangażowani w praktyki religijne.

TABELA 6

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Czy, Pana(i) zdaniem, wymagana obecnie odległość, w jakiej mogą znajdować się turbiny wiatrowe od zabudowań mieszkalnych, jest:			
	zbyt mała	odpowiednia	zbyt duża	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Konfederacja Wolność i Niepodległość	12	58	14	16
Prawo i Sprawiedliwość	16	52	16	15
Lewica*	9	52	33	6
Koalicja Obywatelska	9	35	48	8
Polska 2050 Szymona Hołowni	14	35	39	12

* Uwaga: niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

Badanych, którzy wskazali, że, ich zdaniem, wymagana obecnie odległość wiatraków od zabudowań mieszkalnych jest zbyt mała lub zbyt duża, zapytaliśmy o to, ile powinna ona wynosić przy założeniu, że wysokość całej konstrukcji wynosi od 150 do 200 metrów. Z mediany² obliczonej dla deklaracji osób nieaprobujących zasady 10H wynika, że powinna ona wynosić 655 metrów. Najczęściej padająca konkretna wartość (dominanta) wynosi 500 metrów. Odległość wynoszącą 500 metrów lub nawet mniejszą podaje ponad dwie piąte ankietowanych (43%), w tym dokładnie 500 metrów – jedna trzecia (33%). Co dziewiąty badany (11%) zgodziłby się na stawianie turbin wiatrowych w odległości powyżej 500 metrów, do 700 metrów włącznie od zabudowań mieszkalnych, z czego dokładnie 700 metrów podało 9% respondentów. Zbliżona liczebnie grupa (11%) określa ten dystans jako większy niż 700 metrów, do 1 kilometra włącznie. Jedna piąta (20%) uważa, że powinna to być odległość większa niż 2 kilometry.

Badani, którzy są zdania, że wymagana obecnie odległość elektrowni wiatrowych od zabudowy mieszkalnej jest zbyt duża, najczęściej za odpowiedni uznają dystans 500 metrów lub mniejszy (mediana=500), z kolei osoby uznające zasadę 10H za zbyt liberalną, na ogół postulują odległość powyżej 2000 metrów (mediana=3000).

² Średnia arytmetyczna nie jest w tym przypadku najlepszą miarą ze względu na znaczną jej podatność na wartości skrajne. Tu wynosi ona 1558 metrów (odchylenie standardowe = 3071), a po odcięciu 5% najniższych i 5% najwyższych wartości – 1200 metrów. Najlepsza do syntetycznego ujęcia deklaracji w tej sprawie wydaje się mediana.

RYS. 5. W jakiej minimalnej odległości od zabudowań mieszkalnych powinny się znajdować, Pana(i) zdaniem, turbiny wiatrowe? Proszę podać tę odległość w metrach przy założeniu, że wysokość całej konstrukcji wynosi 150–200 metrów.

ODPOWIEDZI OSÓB, KTÓRE ZADEKLAROWAŁY, ŻE OBECNA ODLEGŁOŚĆ TURBIN WIATROWYCH OD ZABUDOWAŃ MIESZKALNYCH JEST **ZBYT MAŁA LUB ZBYT DUŻA** (N=366)

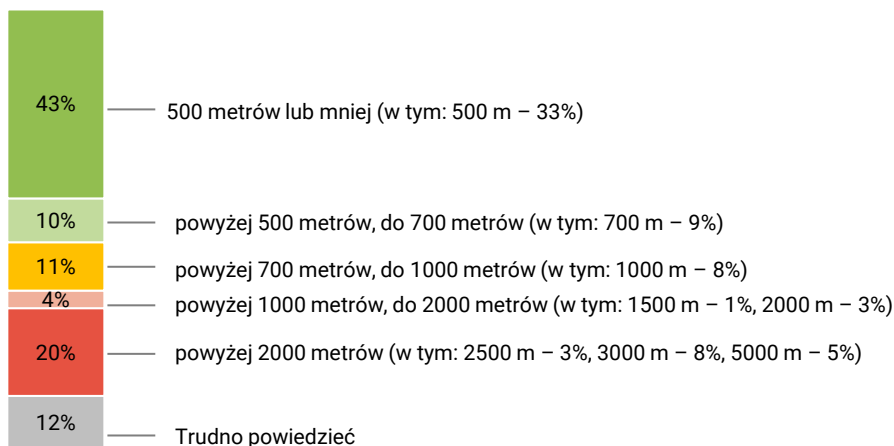

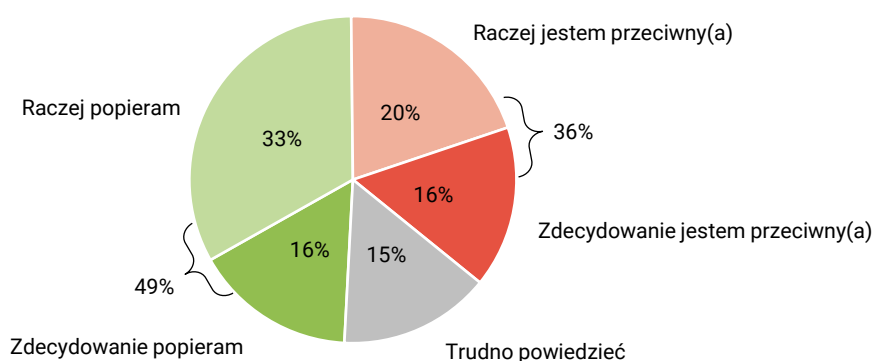
TABELA 7

W jakiej minimalnej odległości od zabudowań mieszkalnych powinny się, Pana(i) zdaniem, znajdować turbiny wiatrowe? Proszę podać tę odległość w metrach przy założeniu, że wysokość całej konstrukcji wynosi 150–200 metrów.	Odpowiedzi osób, które zadeklarowały, że obecna odległość turbin wiatrowych od zabudowań mieszkalnych jest:	
	zbyt mała (N=127)	zbyt duża (N=239)
	w procentach	
500 metrów lub mniej w tym 500 metrów	9 3	61 48
powyżej 500 metrów, do 700 metrów w tym 700 metrów	3 2	13 12
powyżej 700 metrów, do 1000 metrów w tym 1000 metrów	11 11	12 7
powyżej 1000 metrów, do 2000 metrów w tym 1500 metrów 2000 metrów	9 2 7	11 0 1
powyżej 2000 metrów w tym 2500 metrów 3000 metrów 5000 metrów	55 7 21 13	1 1 1 0
Trudno powiedzieć	14	12
Mediana	3000	500
Średnia obciążona (5%)	2888	557
Dominanta	3000	500

Jak w takim razie Polacy zapatrują się na projekt nowelizacji ustawy wiatrakowej, który minimalną odległość turbin od budynków mieszkalnych wyznacza na 700 metrów? Z deklaracji wynika, że popiera go połowa badanych (49%), natomiast ponad jedna trzecia (36%) jest mu przeciwna. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że sprzeciw niekoniecznie musi wynikać z niechęci do liberalizacji zasady 10H. Może on być również związany z tym, że pierwotnie dystans ten miał wynosić 500 metrów, a 700 metrów to nieoczekiwana poprawka wprowadzona do projektu przez rządzące ugrupowanie.

CBOS

RYS. 6. Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?

Ustalenie minimalnej odległości turbin wiatrowych od zabudowań mieszkalnych na poziomie 700 metrów popierają na ogół badani, którzy entuzjastycznie odnoszą się do rozwoju lądowych farm wiatrowych i nie mieliby nic przeciwko budowie takiej farmy w okolicy swojego miejsca zamieszkania. I odwrotnie: osoby, które nie popierają energetyki wiatrowej i sprzeciwiłyby się ustawieniu turbiny wiatrowej w pobliżu swojego domu, także w tym przypadku wyrażają na ogół sprzeciw.

TABELA 8

Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?	Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	54	34	12
Nie	28	59	13
Trudno powiedzieć	20	30	50

TABELA 9

Gdyby lądowa farma wiatrowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw tej decyzji?	Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Opowiadał(a)bym się za budową	58	33	9
Sprzeciwiał(a)bym się budowie	31	56	13
Trudno powiedzieć	30	19	51

Ze zrozumiałych względów na ogół przeciwni liberalizacji zasady 10H są badani, którzy zadeklarowali, że, ich zdaniem, obecnie wymagany dystans dzielący elektrownie wiatrowe od zabudowań mieszkalnych jest zbyt mały. Poparcie dla odległości 700 metrów przeważa wśród osób aprobujących obowiązujące dotychczas przepisy. Z kolei wśród respondentów uważających 10-krotność wysokości turbiny za odległość zbyt dużą zdania są bardzo podzielone. Być może relatywnie wysoki sprzeciw wśród nich wynika z faktu, że nowelizacja jako minimalną odległość wyznacza 700 metrów, a nie – jak zakładano wcześniej – 500 metrów (przypomnijmy, że w tej grupie taka właśnie odległość jest najczęściej deklarowana spontanicznie).

TABELA 10

Czy, Pana(i) zdaniem, wymagana obecnie odległość, w jakiej mogą znajdować się turbiny wiatrowe od zabudowań mieszkalnych, jest:	Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– zbyt mała	39	56	5
– odpowiednia	61	31	8
– zbyt duża	46	50	5
Trudno powiedzieć	27	13	60

Najwięcej deklaracji poparcia dla ustalenia minimalnej odległości elektrowni wiatrowych od budynków mieszkalnych na poziomie 700 metrów (w porównaniu z głosami wyrażającymi sprzeciw) notujemy wśród najmłodszych respondentów, uczniów i studentów, osób najslabiej wykształconych, mieszkańców najmniejszych miast (poniżej 20 tysięcy mieszkańców), respondentów pracujących w spółkach właścicieli prywatnych i państwa oraz robotników wykwalifikowanych. Sprzeciw przeważa wśród mieszkańców największych miast, ankietowanych niezadowolonych ze swojej sytuacji materialnej oraz osób najbardziej zaangażowanych w praktyki religijne. Oponenci są też liczni w porównaniu z popierającymi wśród badanych w wieku od 35 do 44 lata, mających wyższe wykształcenie, pracujących w prywatnych gospodarstwach rolnych, w tym rolników, pracujących w sektorze prywatnym, robotników niewykwalifikowanych, techników i średniego personelu, prywatnych przedsiębiorców oraz wśród badanych uzyskujących najniższe (poniżej 1500 zł) i najwyższe (4000 zł i więcej) dochody *per capita*. Jeśli chodzi o polityczne cechy respondentów, poparcie dla proponowanej w nowelizacji dotyczącej odległości przeważa dość wyraźnie wśród osób o poglądach prawicowych, zwolenników Lewicy oraz Prawa i Sprawiedliwości. Sprzeciw natomiast

relatywnie często w porównaniu z aprobatą wyrażają respondenci identyfikujący się z lewicą, jak również potencjalni wyborcy pozostałych ugrupowań opozycyjnych: Polski 2050, Koalicji Obywatelskiej oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość.

TABELA 11

Na kandydata której partii/ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica*	70	27	3
Prawo i Sprawiedliwość	58	32	11
Polska 2050 Szymona Hołowni	43	51	6
Koalicja Obywatelska	42	49	9
Konfederacja Wolność i Niepodległość	41	39	20

* Uwaga: niewielka liczebność zwolenników tego ugrupowania w próbie

***

Polacy na ogół popierają rozwój lądowej energetyki wiatrowej, nawet jeśli elektrownie wiatrowe miałyby powstać w ich sąsiedztwie. Większość ankietowanych zdaje sobie sprawę, że jest to energia tańsza od węglowej. Wymagana obecnie odległość turbin wiatrowych od zabudowań mieszkalnych spotyka się z dość dużą aprobatą blisko połowy badanych, ale też znaczny odsetek – jedna czwarta – uważa, że odległość ta jest zbyt duża. Wprawdzie większość Polaków popiera ustalenie jej na poziomie proponowanym w projekcie nowelizacji ustawy wiatrakowej 700 metrów, jednak głosy w tej sprawie są mocno zróżnicowane. Wydaje się, że pewna część wyrażających sprzeciw zajmuje takie stanowisko nie dlatego, że nie chce liberalizacji prawa w tym względzie, lecz dlatego, że 700 metrów to dla nich wciąż za dużo.

Opracował

Michał Feliksiak

TABELA 1

		Farmy wiatrowe umożliwiają pozyskiwanie energii elektrycznej z wiatru. Czy popiera Pan(i) rozwój lądowych farm wiatrowych w Polsce czy też nie?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		83	10	7	979
Płeć	Mężczyźni	86	12	2	462
	Kobiety	81	9	10	517
Wiek	18–24 lata	89	6	5	93
	25–34	88	11	2	155
	35–44	88	7	4	191
	45–54	84	10	6	156
	55–64	78	14	8	153
	65 lat i więcej	77	13	10	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	80	13	6	401
	Miasto do 19 999	87	6	7	131
	20 000 – 99 999	81	12	7	227
	100 000 – 499 999	86	7	6	132
	500 000 i więcej mieszk.	91	5	3	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	78	11	10	150
	Zasadnicze zawodowe	79	12	8	227
	Średnie	87	9	5	348
	Wyższe	85	11	4	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	10	1	122
	Średni personel, technicy	89	7	5	49
	Pracownicy adm.-biurowi	85	9	6	65
	Pracownicy usług	79	14	6	82
	Robotnicy wykwalifikowani	91	7	2	107
	Robotnicy niewykwalifik.	72	17	11	36
	Rolnicy	79	13	7	43
	Pracujący na własny rach.	86	14		45
	Bezrobotni	85	11	4	17
	Emeryci	77	13	11	260
	Renciści	88	4	8	36
	Uczniowie i studenci	95	3	2	50
	Gospodynie domowe i inni	81	11	8	67
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	79	14	7
spółce właścicieli prywatnych i państwa		89	9	2	123
sekt. pryw. poza rolnict.		89	8	3	260
prywatnym gosp. rolnym		82	14	5	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	84	12	4	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	80	11	8	145
	Od 2000 zł do 2999 zł	87	6	7	183
	Od 3000 zł do 3999 zł	84	14	2	95
	4000 zł i więcej	91	8	1	117
	Trudno powiedzieć	76	14	10	121
	Odmowa odpowiedzi	80	11	9	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	78	11	11	77
	Średnie	81	12	8	390
	Dobre	86	10	4	511
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	70	19	11	43
	Raz w tygodniu	81	12	7	369
	1–2 razy w miesiącu	83	12	4	153
	Kilka razy w roku	91	4	5	200
	W ogóle nie uczestniczy	83	11	6	194
Poglądy polityczne	Lewica	94	4	2	205
	Centrum	85	8	7	255
	Prawica	80	15	5	367
	Trudno powiedzieć	72	13	14	129

TABELA 2

		Gdyby farma wiatrowa miała powstać w okolicy Pana(i) miejsca zamieszkania, to czy był(a)by Pan(i) za czy też przeciw tej decyzji?			Liczba osób
		Opowiadał(a)bym się za budową	Sprzeciwiał(a)bym się budowie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		68	22	11	977
Płeć	Mężczyźni	72	19	9	460
	Kobiety	63	25	12	517
Wiek	18–24 lata	72	16	12	93
	25–34	72	18	10	154
	35–44	69	21	10	191
	45–54	68	22	11	156
	55–64	67	25	9	153
	65 lat i więcej	62	25	13	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	66	24	10	400
	Miasto do 19 999	68	18	14	131
	20 000 – 99 999	68	23	9	227
	100 000 – 499 999	66	21	13	132
	500 000 i więcej mieszk.	72	17	11	87
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	63	25	12	149
	Zasadnicze zawodowe	64	28	9	227
	Średnie	71	20	10	348
	Wyższe	69	18	13	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	72	20	8	122
	Średni personel, technicy	67	20	14	48
	Pracownicy adm.-biurowi	73	16	11	64
	Pracownicy usług	63	21	16	82
	Robotnicy wykwalifikowani	78	14	8	107
	Robotnicy niewykwalifik.	59	30	11	36
	Rolnicy	62	34	4	43
	Pracujący na własny rach.	66	24	11	45
	Bezrobotni	64	25	10	17
	Emeryci	63	26	11	259
	Renciści	70	19	11	37
	Uczniowie i studenci	74	19	8	50
	Gospodynie domowe i inni	66	18	15	67
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	63	20	16
spółce właścicieli prywatnych i państwa		73	19	8	122
sekt. pryw. poza rolnict.		73	18	9	259
prywatnym gosp. rolnym		64	34	2	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	62	28	10	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	70	21	9	145
	Od 2000 zł do 2999 zł	75	16	9	183
	Od 3000 zł do 3999 zł	63	28	9	95
	4000 zł i więcej	77	18	5	117
	Trudno powiedzieć	64	18	18	120
	Odmowa odpowiedzi	61	25	13	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	64	21	14	77
	Średnie	67	22	10	391
	Dobre	68	22	10	508
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	32	31	44
	Raz w tygodniu	64	26	10	369
	1–2 razy w miesiącu	68	26	6	153
	Kilka razy w roku	76	16	8	198
	W ogóle nie uczestniczy	74	16	11	193
Poglądy polityczne	Lewica	81	12	7	205
	Centrum	68	23	9	254
	Prawica	62	27	11	366
	Trudno powiedzieć	63	20	18	129

TABELA 3

		Jak Pan(i) sądzi, czy koszt wyprodukowania energii przez farmy wiatrowe jest niższy, podobny czy wyższy niż koszt wyprodukowania energii elektrycznej z węgla?				Liczba osób
		Niższy	Podobny	Wyższy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		51	17	11	21	976
Płeć	Mężczyźni	51	18	14	17	461
	Kobiety	51	16	9	25	515
Wiek	18–24 lata	45	25	16	14	92
	25–34	50	20	13	17	155
	35–44	59	16	8	16	190
	45–54	47	19	12	22	156
	55–64	58	13	10	19	153
	65 lat i więcej	45	13	10	31	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	47	19	10	24	401
	Miasto do 19 999	49	12	16	24	129
	20 000 – 99 999	57	16	8	19	226
	100 000 – 499 999	53	15	12	20	132
	500 000 i więcej mieszk.	52	20	17	11	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	50	13	10	27	149
	Zasadnicze zawodowe	47	16	11	26	227
	Średnie	51	19	10	20	348
	Wyższe	55	18	12	14	253
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	58	19	14	10	122
	Średni personel, technicy	52	18	15	14	49
	Pracownicy adm.-biurowi	51	15	7	27	65
	Pracownicy usług	52	21	10	18	82
	Robotnicy wykwalifikowani	59	19	12	10	107
	Robotnicy niewykwalifik.	47	20	17	16	36
	Rolnicy	51	16	5	29	43
	Pracujący na własny rach.	50	16	9	25	45
	Bezrobotni	57	17	4	22	17
	Emeryci	45	14	9	32	259
	Renciści	58	8	12	21	37
	Uczniowie i studenci	43	20	25	12	48
	Gospodynie domowe i inni	48	22	7	23	65
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	19	6	18	135
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	54	21	12	13	123
	sekt. pryw. poza rolnict.	54	17	14	15	260
	prywatnym gosp. rolnym	47	22	9	22	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	47	19	11	23	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	49	23	9	20	145
	Od 2000 zł do 2999 zł	53	19	7	20	182
	Od 3000 zł do 3999 zł	57	15	14	13	95
	4000 zł i więcej	53	18	17	12	117
	Trudno powiedzieć	46	13	12	29	121
	Odmowa odpowiedzi	52	11	10	26	170
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	19	5	24	77
	Średnie	48	18	9	25	390
	Dobre	53	16	14	18	507
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	20	18	27	43
	Raz w tygodniu	48	16	11	26	367
	1–2 razy w miesiącu	54	16	11	19	153
	Kilka razy w roku	58	14	12	16	200
	W ogóle nie uczestniczy	52	24	8	16	193
Poglądy polityczne	Lewica	61	18	7	13	205
	Centrum	49	18	13	20	255
	Prawica	47	19	15	20	363
	Trudno powiedzieć	50	10	3	37	129

TABELA 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, wymagana obecnie odległość, w jakiej mogą znajdować się turbiny wiatrowe od zabudowań mieszkalnych, jest:				Liczba osób
		zbyt mała	odpowiednia	zbyt duża	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		13	48	25	14	975
Płeć	Mężczyźni	12	48	28	12	460
	Kobiety	14	47	22	18	515
Wiek	18–24 lata	9	62	13	16	92
	25–34	11	55	19	15	155
	35–44	12	48	30	11	190
	45–54	18	42	25	14	156
	55–64	16	41	27	15	153
	65 lat i więcej	11	44	27	18	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	16	53	19	12	400
	Miasto do 19 999	12	46	22	21	130
	20 000 – 99 999	11	47	24	19	226
	100 000 – 499 999	10	40	34	16	132
	500 000 i więcej mieszk.	13	37	41	9	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	13	57	15	16	149
	Zasadnicze zawodowe	14	49	20	17	227
	Średnie	14	50	23	13	348
	Wyższe	11	37	36	16	252
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	15	34	40	10	122
	Średni personel, technicy	15	47	20	19	49
	Pracownicy adm.-biurowi	7	45	35	13	65
	Pracownicy usług	16	63	10	11	82
	Robotnicy wykwalifikowani	12	57	19	13	107
	Robotnicy niewykwalifik.	18	50	16	16	36
	Rolnicy	21	53	20	5	43
	Pracujący na własny rach.	6	51	29	15	45
	Bezrobotni	25	62	8	5	16
	Emeryci	12	43	26	19	259
	Renciści	14	41	31	14	37
	Uczniowie i studenci	10	64	14	12	48
	Gospodynie domowe i inni	12	42	21	25	66
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	18	43	24	15
spółce właścicieli prywatnych i państwa		10	55	25	9	123
sekt. prywat. poza rolnict.		11	48	27	14	259
prywatnym gosp. rolnym		20	64	16		45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	16	55	18	11	144
	Od 1500 zł do 1999 zł	11	55	20	15	145
	Od 2000 zł do 2999 zł	12	48	29	12	183
	Od 3000 zł do 3999 zł	20	40	30	10	95
	4000 zł i więcej	10	43	41	6	117
	Trudno powiedzieć	10	50	15	25	121
Ocena własnych war. mater.	Odmowa odpowiedzi	13	40	22	24	170
	Złe	13	45	17	25	77
	Średnie	14	45	25	16	390
Udział w prakt. religijnych	Dobre	13	50	25	13	508
	Kilka razy w tygodniu	35	34	10	21	43
	Raz w tygodniu	13	48	24	15	369
	1–2 razy w miesiącu	15	53	21	12	153
	Kilka razy w roku	11	48	26	15	200
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	9	48	30	13	191
	Lewica	8	46	37	9	205
	Centrum	16	44	27	13	254
	Prawica	16	49	21	14	365
	Trudno powiedzieć	7	55	12	27	129

TABELA 5

		Nowelizacja ustawy wiatrakowej przewiduje, że odległość elektrowni wiatrowej od zabudowań mieszkalnych nie mogłaby być mniejsza niż 700 metrów. Czy popiera Pan(i) takie rozwiązanie czy też jest Pan(i) temu przeciwny(a)?			Liczba osób
		Popieram	Jestem przeciwny	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		49	36	15	978
Płeć	Mężczyźni	51	36	13	461
	Kobiety	47	36	16	517
Wiek	18–24 lata	52	25	23	93
	25–34	52	34	14	155
	35–44	41	42	17	191
	45–54	47	41	12	156
	55–64	53	39	9	153
	65 lat i więcej	51	34	15	230
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	38	10	401
	Miasto do 19 999	50	27	23	130
	20 000 – 99 999	46	37	17	227
	100 000 – 499 999	51	31	17	132
	500 000 i więcej mieszk.	42	49	9	88
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	54	31	15	149
	Zasadnicze zawodowe	50	37	14	227
	Średnie	51	33	16	349
	Wyższe	43	43	14	254
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	41	12	122
	Średni personel, technicy	42	42	16	49
	Pracownicy adm.-biurowi	48	43	9	65
	Pracownicy usług	50	35	15	82
	Robotnicy wykwalifikowani	59	24	17	107
	Robotnicy niewykwalifik.	44	45	11	36
	Rolnicy	50	46	4	43
	Pracujący na własny rach.	42	42	16	45
	Bezrobotni	65	35		17
	Emeryci	50	35	15	259
	Renciści	48	45	7	37
	Uczniowie i studenci	54	23	23	49
	Gospodynie domowe i inni	41	34	25	67
	Pracuje w:	inst. państw., publicznej	43	37	20
spółce właścicieli prywatnych i państwa		67	28	5	123
sekt. pryw. poza rolnict.		43	40	17	260
prywatnym gosp. rolnym		48	51	2	45
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	44	42	15	146
	Od 1500 zł do 1999 zł	54	37	9	145
	Od 2000 zł do 2999 zł	50	41	9	183
	Od 3000 zł do 3999 zł	47	40	13	95
	4000 zł i więcej	47	45	8	117
	Trudno powiedzieć	49	23	28	121
	Odmowa odpowiedzi	53	26	21	171
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	48	21	77
	Średnie	47	37	16	391
	Dobre	54	34	13	509
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	32	46	22	44
	Raz w tygodniu	53	35	12	369
	1–2 razy w miesiącu	46	44	11	153
	Kilka razy w roku	48	32	20	200
	W ogóle nie uczestniczy	50	37	13	193
Poglądy polityczne	Lewica	46	43	11	205
	Centrum	46	40	14	255
	Prawica	55	35	10	366
	Trudno powiedzieć	42	25	32	129